

Int derde capittel bescreuen hoe die grote hughe des conincs broed van viancrich met den graue vā vlaenderen. normādien. en carnoten den heren ten heplighen lāde waert ghevolghet sijn. en oec hoe die bisschop vā poets mette graue vā sint gielis. met sine groten scaren daer gecomē is. en hoe si alle tlamē vā godenaert te constantinoble vriedelijc ontfange warē

Heren tusschen als dit geschiedt heuet god vwecket vāden verde neerlāden twee graue derwelcher eenē naem was. een gheslachte. een macht en een cracht van wapene en vā moede. oec warē si seer ghelich in raet te gheue. Te weten die een van vlaenderen en dye ander vā normandien. Met den welken was die grote hughe des conincs broed vā viancrich. Dese hughe met eerbaerheit der fransoselijcher manieren en heerlicheit sijn lichaems en stoutheit sijn moedes vserde dat conindliche gheslachte vanden welcke hi ghesproten was. En met hem quam graefste uen vā carnoten een groot wel geboren man. **O** hoe menighe ontallike wel geboren grote heren. en oec wile welradighe en vstandighe gemeente man. alsoe wel wt viancriche als wt groot buitengie oft cleyn buitengie. mit heluden op die reyse gheslagē sijn **V**anden luden waert hebben hē ghevoert en vbaert die tenten en pauwelgionē des groten heers des bisschops van poets en des graefs van sint gielis ghehetē **K**apmont Dese man was seer rijc vā tijclike goede welchē vcoft om daer mede te reisen en te helpē wīnen dat heilighe graf. Nu sien wi opē baerlijc twele god voermaels beloest

heuet en doer dē mont des propheetes ghesiet is. wāt hieit. en wilt niet viesen wāt ic met v bin. **V**andē noerdert sal ic toeleiden dijn saet. en vāden westen sal ic v vā gaderen **I**sal dē noerden segghē en dē supden wilt niet vbiēden **I**sal mīn sonē vāden vde af trecken en mīn dochteren vā dat wterste der aerde. **A**ls wi dā sien die sonē en dochteren godstreckē te iherlm waert. vanden wtersten des aerde **I**nd waerheit god is nu op gheclōmen int west en hi rustet inden wtersten der gheenre die vāden westen sijn. **N**u beghintē si bereit dat west te vlichtē dat oest. en met sinen nieuwen sterren die daer vweert sijn te vduinen die blintheit daer sy mede vduint was. **W**ā daer vā gaderen waeren soe grote menichte van gewapēt volcs dat haer wapenē sijnēde warē ghelijck schijnē der sonnen **E**n dese reysden vndrachtelijc ten oerloghe waert niet om dat sy souden vlien mer om dat sy souden steruen oft vwinne. **E**n dese pūncen daer wi voer af ghesit hebben sijn ghelijck ghenoech weharen landen en rusten gegaen. mer schepende aldus van haren eygen lāden sijn si vast met vschepden weghē en in verschepten tiden ouer dat gheberchte ghecomen. **E**n alsoe doer ptaen reysende sijn si bider ghenadē godes te romen ghecomē. **O**ch daer is vā gaderen gheweest soe grote glouose menichfuldighe ridāscap. dat si indē huylen noch binnē dē muerē van romen. niet gelogert noch gheherbercht en mochten wesen. dus hebben veel pūcen haer tenten en pauwelgionē vten der stad gheueit ende gheslaghē. **D**us sommighe daghen daer toeuen de hebben si die heilighe steden in pel

grimsmaniere doerwandelte en doer
socht. en hebben den vdienden en ghe
beden der apostelen en der heylighen
beuolen. en alsoe die heilige benedic
tie des pacus ontfanghen hebbende.
sijn sy ghere yst vā romen en hebben
haer scharen ende menichte gestuert
doertlant van napels

Hoe boemont syt vñemen na dat
grote heer en garisoen en hē bereyde
mede te reysen.

MEr doen dese heren en pince ab
dus voert reysende waren so he
uet die pince van dien lande ghehetē
Boemont vñomen dat rumoer van
dese groten here. op die tijt hadde hi
beleghe een stede ghehetē malphij wel
ke stede leyte op te oer van d'ice gehe
ten skafar. Dese pince dit hoende he
uet doen ondsoken vā wat pince so
groten heer en scare gheregeert wert
en oer oft si wel ghewapent warē. en
in wat ordinancien si reysden. en met
wat opsette. en oft si quamē om te roe
uen oft dat sijt cochten dat si behoeftē
Dese pince Boemont is verboot sta
pet en ter antwoerde ghesen Dat gro
te hūge des conincs broed phillips vā
vianctij was standact diagher en
leptman van dat groote heer en ridd
schap. En Robbert graef vā noiman
diene en Robbert graef vā vlanderē.
Steuē graef vā carnoten. Raymōt
graef vā sint gielis. en die bisschop vā
poets waren herē en regeerders. De
se herē en scare reysde soe deuotelick
en manierlic voert datter nyemāt en
was die si besadichde. Die riddere en
edele mānen te paerde wesende warē
soe vñert met wapenē en so bewaert
met harnasch dat si tghemeen volc al
soe bi malcand hieldē dat sy nyemant

hinderē noch scaden en mochtē **G**heē
vleischelike oghe en mochte vdiaghe
die beschouwinge en besimperinge
der helmen. schilden. lānen en creeste
als die sonne daer op schein **D**ie voert
ganghers waren soe voerlen met al
le manieren vā pilen en boghe dat sy
veruact mochten hebben alle die in
ouenten wonen. En hoe wel dat sy al
dus ghewapent waren en onschelic.
nochtans reysden si oft si pelgrēso ghe
weest hadden en sonder wapenē had
den gheweest. Doen die doersichrige
edelman Boemont dese dinghen en
nyemare heeft ghehoert sy rache de
se woerden totten sinen segghēde. **M**
ijn ald liefste wi sijn schuldic god te
louen en te dāken die daer heeft in sy
nen macht alle hertē der mensche. en
buychse werwaert; hi wil. wāt wie
sonde soe veel pincen en soe grote he
re vñadert hebben en hadse god daer
toe niet vñwecket. en haer hertē beroe
ret. En doe hi onderlochte en vñaeche
wat teyken des pelgrimaetse sy droe
gen heeft hi vñomen en vñtaendat sy
droeghe een teiken des cruccs in haer
voerhoeft. En wāneer sy lopēde ouer
den veldē en campen vechte de warē.
malcanderen ondsceckēde in toche en
inghenuechten. soe riepen si alle met
eenre stemmen segghēde. God wilt
god wilt. en dit wast teyke ende seyne
haersheer roepse. En doen dit wēd ho
rede die wñse doersochte pince Boe
mont vñblide hi meer en meer in gode.
wāt hi vñstont en gheuolde dat dit al
leen vāden mēscen niet en quā **E**n sy
haestelic metter seluer deuotie ontsce
ken synde heeft doe halen. ij. coselike
mātelē en dedese vñste wñse sijde en
geboot daer cruce op te makē. en seide

en vande grote eere des wtgeteiken
deerbaerheits die in hē beiden was.
Indesen twee mānen sijn ten eersten
ondertē bekenit geworden die bediē
ghelicheit des keisers. als die naeuol
ghende scrift betughe sal. **H**ertogē go
deuaert was deerste vāden pūncen te
constātinobilenghecomē wāt hi was
recht door ungariē ghereyst. Aldus
was hi twee dagē voer hersdach daer
ghetomē en woude butē der stad nī
sijn volc logieren en bliuen. **M**er die
bediēchlike keyser heeft hē ontfangē
en ghelogeert met sijn volc int voer
ghebochte des stads. **A**ldo hadde die
hertoghe gehoert sond' soighe daer te
bliuē. thēt die scaren der fransoyen te
samen quamē. **E**n wāt hi nae somige
daghe sinen diēnaers heuet wtgeson
nen om te copē diwelchē vā node was
Soe heeft die keiser sinē hartliers en
ruters ghebodē dat si lagen souden leg
gē. om dē diēnaers te vraghen en doot
te slaen. **M**er boudewijn des herto
ghe broed' merckēde die borstheit heeft
hē seluen vborghen en haren laghen
voercomē. wāt doe si dē sinen vvolch
den om doot te slaen. soe heeft hūse nī
eenen mālighen roculucht besprongē
en biē ghenaden gods vwonē en ve
le heeft hīer vslaghe. en die daer ghe
uanghe waren heeft hīden hertoghe
sinen broed' ghepresenteert. **T**welck
doent die keyser hadde ghehoert was
hi toernich en gheuolde dat sijn scalo
heidē den fransoyen openbaer was.
Nadien dat die hertoghe bekēde dat
die keiser teghen hē en die spne vtoiet
was. soe is hi ghegaen wt dat voerge
bochte des stads en heuet sijn tenten
gheselt buten der stad. **H**ier om doe
die sonne onē ghinc en die kerstē hē

seluen ghespreyt hadden ouer die aer
deint vel. soe hebbē dē scalo broeders
des keyser hē vmeten den hertoghe
te bespinghē. mer doer bistat der ghe
nadē gods soe en hebben si nauwelic
met groter scadē sinen hāden mogen
ontgaen. **D**ie een sloech optē anderē.
mer die een is den anderē veelte doec
gheweest. **D**ie hertoghe als een buestē
de leeu heeft vstroyt en vij. doot ghe
slaghe. en die and' heeft hi vvolcht tot
ten poertē des stads toe. **D**aer nae is
die hertoghe wēt sijn retentē gheke
ret en is voert aē rusticheit met vrede
gebleuen. **D**ie keyser voerwaer door
veel middelaers heeft paeps aenden
hertoghe vsocht en ten laetste v'regē
en heeft hē ghegont te copē alle dat hi
begeerde. **H**ier en tusschē ghenacte
dat walsche volck die conincliche stad
constātinobilen. **D**ie graue vā poets
die graue vā sint gielis. en die grauen
vā nomadien en vlanderē. en sēuē
vā carnoten. **D**oe dit aldus met voer
spoet ghesiede. soe is boemont vā na
pels nae dat hīden spne sout ghegeuē
hadde alst bequaē was in sulche reyse
in zee gheslaghe en ouergescheept int
lant vā ungariē. **M**er welckē die al
re edelste punte dāchaert sijn neue en
die pūce rijchaert marchis zoen en al
le dē edelinghe en ouerste des lants
quamē. die soe grote oueruloedicheit
in ungariē hebbengheuondē dat si al
legad vmen nychuoudighet sijn vāder
vriuchē des corēs wijn en olijs. **D**aer
vā afclimmēde indē dat vā andriopo
lin hebben daer solac gherust tot dat
h' alle ouer die zee ghescept waren.
Daer heeft die wijse mā boemont ge
dieicht sijn volc dat nyemāt den ander
ren crachtelic yet nemē oft ontricken

en soude. mer dat een yeghelijc beho-
uede dat soude hi copen. **T**en laetsten
als sy alle ouerghereyft waren. sijn si
ghecomien in een and regien ofslant
schap het welc alder vuerbaerdich-
ste was vā allen goeden. voertgaede
van doipe te doipe. van casteel te cas-
tele. vā stede te stede sijn sy ghecomien
te castorien. en daer hebbē si gheuiert
den heilige herfoach. en daer hebbē sy
een tijt ghetoeft. **E**n doen sy vnamien
den merctganc van allen vropeliken
goeden soe en hebbē sij niet moghen
vriighen vā den ingheseten des lants
wā si alle vā hem vloten vmoede de
dat sy ghecomien waren om te rouen
en om dat volck des lants te vnielen.
Daerom sijn die kerstenen doer ghe-
biedt spijlen ghedwongen te nemē
en te rouen schapē. often verre. vere-
kens. en alle dat ghene dat sy behoef-
den. **W**eghegaen wese de van tlant
van castorie sijn si ghecomien int laut
van palagoen. int welc wase een caste-
le der kerstenen. dat welc si om niet om
bedōnen hebben. trōpetten en basti-
nen ghehuylt slaende. die boutē. scutē.
en gaucelinē vlieghe de. hebben sij ter
stont vercracht en gespolieert wesen
de van alle sinen goeden. soe hebben
sij met allen die daer in wonende wa-
ren verbrāt. **E**n dien en is dit onrech-
telic niet gheschiet. want haer valsche
leeringhe en ketterie kroep voert als
een creest. en voerwaer niet harē val-
schen leeringhe hebben si besmet alle
die landen dpe daer omtrent laghen.
ghelijc als hē haer stinckende oppnie
en quade opset en voerneminghe vā
den rechten gheloue hadde vleyt. **E**n
daer nae comende totter riuierē gehe-
ten bardis soe yfser veel ouer ghereyft

binnen dien daghe. mer want dē' auē
de ghenaece. soe en hebben sy niet al
ouer moghen schepen en sijn daer ge-
bleuen. **D**es anderē daghes des mer-
ghens in die dagheraet alst began te
lichten. soe is dat heer des keyserē ge-
comē belocpende die daer ghebleuen
waren. en bereyden hē om die doot te
slaen oft om te binden en te vāghen.
Mer wā die heydenē den kerstenen
sterckelic wedstonden soe heeft die pri-
te **S**oemont en dāchaert sijn neie dit
rumoer vnomien **D**anckaert niet lāc-
lidende dat men den kerstenen soe sou-
de vōnrechtē te paerde vlieghe de he-
uet wed gekeert ter bloetwaertende
reet met den paerde al gheharnast in
die riuierē. en ter stont sijn hē geuolcht
twee dufent mannen te paerde. **D**ese
daer ter stont bi comēde hebben geuō-
den die hartliers en stalbroeders met
hē vechtende. **I**n welken sy haestelic
ontersaecht en ongherbondē in vielē.
En veel sloghen sijn doot mer meer vī-
ghen sijn. en sloghen sijn wese de heb-
ben sijn totter pūce boemōt gebracht
En als boemont dese sacht soe dācte en
loefde hi god. en met eenē lustighē we-
sen scimpēde heeft hi hē doer een die-
de tale verstont gheseyt. **O**nsinnich
volc waer om arbeitē ghi gods volc
en ons te doden. wij sijn kersten men-
schen en v lāsluden en pelgrimse rid-
ders des heylighen graets. wij en be-
gheren nyemāt van v luden quaet te
doen. en wē keyser en willen wi niet
af trecken ofte scaden **T**or desen hent
antwoerdende hebben sy gheseyt. **O**
here wi sijn huerlinghe des keisers en
wi begheren dat ghene dat hi ons ge-
uet te verdienen. wi gaen daer hē be-
liest. en wi doen dat hy ghebiet. en wij
b i

sijn hē onderdanigher dan god. noch
rans bekenne wi wel dat wi behoerē
gode ghehoersamer te wesen dā hem
en den menschen. **O**nse keiser vnaet
ons meer dan die blisc des hemels.
Hi weet wel dat ghy lieuer hē sout be
rouen willen dan dus te reysen pelgr
magie. hier om en hout hi niet op om
quaet teghen v luden te soeken. **M**er
om gods willen wiens pelgrē en rid
ders ghy sijt ghewaerdighet doch oser
te ontfemen. **D**oer desen woerdē soe
was dpe eerwaerdighe man beroert
vā de ngeest des barmherticheits. en
gaf hē liden dat leuen en liefe onghē
quest wech gaen. **E**n also hy dus blide
lijken voert reisde. soe sijn die fransoy
sen totter stad vā constantinoble ge
comen en hebben hē daer verwacht.
want sy hadden ghehoert dat hi daer
haestelijck toecomēde was. **M**er doe
die keiser sach dat die tentē en pauwel
gioenen en dat kersten volc so ouer al
aen wiesen. en dat sijn heer twelck hē
hadde ghesent teghen den prince boe
mont soe te niet ghemaect was. begō
ste hi in hē seluen te bernen en te vice
sen. en scalche ghedachten begreep hi
in sijn herte. **T**en laetste heeft hi sinen
moet gheueynst recht of hi blide had
de gheweest van sijnre toecomst. **E**n
heeft boemōt edel mānen te ghemoet
gheseint die hē doerden castele steden
en dorpen heerlijc leiden souden en in
allen plecken blidelijckē ontfanghen.
Mer die kerstenē wisten wel en had
dent wel besocht dat hē dat niet en de
de doer ghediensticheit des vrientsca
pes. mer wt heimelike veynsinge sijn
herten. **D**ie ingeseten des lants doer
tgebot des keisers biachtē si met gro
ten scare al dat mē behoefde en vcoch

te genoegh voereen rebelijc loen. **E**n
dus reysende sijn si ghecomen in eene
stad gheheten susa. en daer liet **B**oe
mont sijn volc en is ghetoghen te con
stantinobilen met een weynich volcs
om spracch metten keiser te houden.
Dancklaere voerwaer is gebleue een
lepisman en een bewaerder des volcs
en en heeft niet lāgher willen bliue
want die spijse daer seer dier was en al
le dat sy behoefden te ropen. **E**n heeft
se te rugge gheleit in een dal dat ouer
uloedich was van allen dingen. ende
daer sijt al vonden oueruloedich twel
ck sy te lue behoefde. **H**ier enustichē
also boemont ghenaecte die stad con
stantinobel soe is hē te ghemoet gero
men dat meeste deel des heers der frā
sopen en hebben hē eendrachtelijc ont
fanghen also een moeder haren lyeue
sone. **M**er nae dat boemont heeft be
sout soe veel hertoghen. raetstude en
edel mannen hē te ghemoet lopen. so
heeft hi sijn handen op gheboert in dē
hemel. en van blijfchap sijn hē die tra
nen oueruloedich wtgedionghē en
veel gherust wesen en sijn wangen
besout met tranen heeft begonnen te
spieken ald. **O**erloech si hemannen
gods en onuersaechde pelgremes des
heylighē gracs. wie heeft v tot desen
landen ghebiacht. anders dan die ge
ne die de kinder vā israhel wt egipten
dooch voets ouer dat rode meer he
uer gheleit. **W**ie heeft v anders dat in
ghegeue dat ghy achter sout lāte nalle
v goet en dat lant daer ghy in gheboerē
sijt maghen. swaghers. wiuen en kin
der hebt ghy achter gelatē. ia pinner
alle lichaechte wellustē hebt ghy ouer
gheset. **N**u sijt ghy weder anderwerf
geboeren doer die biecht en penitencie

welcke penitencie ghi daghelijcs met
harden arbeijt volbringhet. **O**ch hoe
salich sijn si die in dusdanighen werck
steruen. en daer eer sullen sien dat pa
radys dan haer lantschap. **O** vergade
ringhe der riddersen nu dijerwerf ghe
salicht wesen. tot noch toe hebt ghi
bespienelt gheweest vanden bloede
des manslachteits. mer nu sijt ghi
den sweet der heilighen ghelijc. en sijt
ghecroont metten hemelichen teiken
der martelaren. **T**ot noch toe hebt ghi
gheweest een vweckunghe des toern
gods mer nu sijt ghi een vloeninghe
der gracen gods. en een voerbeuech
tinghe des heilighen kersten geloefs.
O mer winlijke ridders nu hebbe wi
eerst begonne gods ridders te wesen.
en laet ons doch niet vheffen in onsen
wapenen oft in onsen crachte. mer in
god die machtiger is dan iemant van
ons oft wi ons allen want god ho
ret onse oerloghe toe dye heerlicheit
heeft ouerden volcke. **D**oen boemot
dese woerden en veel dier ghelijc den
volcke voergheleit hadde. soe heeft hi
vernpewet en vloetighet die moeden
der gheenre diert horende waren. en si
hebben he alte heerlijc en duechdelijc
onfanghe en welcoem gheheten. en
sijn mer he allegadter stad waert ghe
rept en hebben he ghelept tot sijnder
herberghe waert die welck he die key
ser hadde gheboden dat men se he bu
tender stad bereiden soude. **E**n die be
duechlike keiser siende dat die schare v
kerstenen wies va daghe te daghe. is
hiseer cleynmoedich gewerde ontsin
nich en sondraet. en wert ontsleke m
groot oom. wat hi en wiste niet wat
hi doen soude oft mer waert dat hi he
heeren soude en oft va doen waer tot

wat plechte te blien. **H**i vreesde seer al
sulche machtighe pincen oft haer gro
te menichte te moghe teghen hem op
rijlen. want een beduechlijc herte is
altijt beaenre en socht altijt dattet ege
ne twelc hieen and begheert te doen.
in he volbracht sal werden. mer die on
se en sochten dit gheen sijn te doe. wat
si en woude teghens die kerstenen niet
vechte. **T**en laetsten soe heeft die key
ser gheboden dat men boemont tot he
ropen soude. en boemont metten key
ser en metten grieken vsmet wesen
de hebben si raet ghehouden aldus lu
dende. **D**ie keiser heeft versocht en be
gheert vaden kerstenen dat si hem ne
men souden tot en ouersten en hi sou
de he besorghen vitacgie in alle dien
woesten lande daer sy doer reppen sou
den. en heluden selue inden persone in
synen volcke behulpich wesen in alle
oerloghen en and saken die dair aede
uen moghen. **O**er soe woude hi hem
sweren te gheue wapenen en clederē
diele te doen hadden. en dat hi mē
eenighen pelgre des heylighē graets
hinderen en soude. **D**elen raet heuet
die meeste menichte wel behaget wat
veel wasser die groot ghebiec leden in
tijtliker hauen. **H**ier om met eenē cet
hebben si hem ghehult op sulche voer
waerde dat dese hullinghe soe langhe
dueren soude als hi volherde in sinen
eet en belofte. **D**ie graef va sint gielis
tot deser huldinghe versocht wesen de
en heeft gheen sijn dit willen doe. mer
hadmen he gheloeft die gheheel stad
met den keiser en met den boigheren
waer bedouen en vnielt. **W**at het en
waer gheen reden dat sulche coninc
ke stad en alsoe veel kercken als daer
godinghe heilich wert souden om ge

keert werden. en soe veel lichamen der
 hi i ghensouden vbiant werden. **A**ls
 die graef vā sint gielis dese woerdē ge
 sproken hadde soe wert hi onderwilt
 en ghynt ommeert vā den anderen he
 ren. soe dat hi ten laetsten cōsent daer
 toe heeft ghegeuen en ghetrouwich
 beloeft met dusdanighe woerden seg
 ghende. **I**c sweer den keiser alexio dat
 hi nēmer meer doer mi oft doer dē mi
 nen thūf bliessen en sal. noch sijn eer oft
 sijn goet. wat hi huden rechtaerdelic
 oft onrechtaerdelic besit. dese trou
 we heeft hi hē ghesworen en die keiser
 was te vreden. **E**n die selue keyser he
 uet oec ghesworen segghende aldus. **I**c
 alexius keyser swere dē groten hūge
 en hertoghe godenaert. en den ande
 ren princen der fransoyen. dat ick nē
 mer meer en sal vōn rechten en ick ker
 sten pelgrem des heilighē graefs ofte
 ghehengen vōn rechten. en dat ic mit
 hē repsen sal in die oerloghe op die tur
 ken. en dat ick besorghē sal nae mīn v
 moghen dat si ouer al genoech vindē
 sullen te cope van gheen dat si te doē
 mochten hebben. **N**emāt en sal ver
 wonderen dat die edel frāsoyen bi na
 daer toe bedmongē waren en huldin
 ghe den keiser te doen. wāt ist sake dat
 ment wel doersiet en te recht ouerleit
 men salt voerwaer onduinden dat sy
 daer toe ghedwonghen waren want
 sy hadden in te gaen een woest lāt. en
 dat al gheheel onuruchtbaer was en
 ydel van allen goeden en hauen. wāt
 sy wisten wel dat sijn den groten arbeit
 nperlijden noch vdiaghen en souden
 moghen ten waer dat sy vitraelgie en
 haren noordurst hadden. **D**oer aldus
 danighe benauwinghe es die huldin
 ghe ghesiet. **E**n een vaste vsoeninge

des huldinge waer wel bequaē waert
 sake dat biden kriser soude wesen een
 versekeringhe des ganlen gheloefts.
Mer soe wat hi heeft gheloeft al heeft
 hijt metten monde ghedaen hi en he
 ues niet metter herten gemeent. wāt
 hi en heues niet ghehouden. en heuet
 veel lieuer menedich willen wesen dā
 dat hi fransoyen wt sinen lāden nper
 en soude vdiuen. alsoe hatich was hij
 den kerstenen. **M**er om dat wy nper
 schinen gheheel te swigen vā dē conic
 liker stadt constantinobel. soe sullen wi
 daer wat af segghen. want het schijnt
 tot deser hystorien te behoeren

In dit vierde capittel beschryft men
 vā wien die coninclike stadt ghy ma
 ket was

